

Global Ageing Network připravuje výzvu vládám celého světa

Prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR a prezident evropské asociace European Ageing Network Jiří Horecký byl v závěru roku 2021 zvolen předsedou světové asociace Global Ageing Network. Jaké jsou největší výzvy ve vztahu ke stárnutí populace pro země na celém světě?

Jaké jsou největší výzvy ve spojení se stárnutím populace?

Dopady stárnutí populace ve většině evropských zemí jsou zejména ekonomické, sociální a zdravotní. Obecně je nutné stimulovat prodlužování ekonomicky aktivního věku obyvatelstva, dále pak aktivního života i po odchodu z pracovního života, podporu a vznik preventivních zdravotních a sociálních programů a v neposlední řadě i zajištění udržitelných systémů podpory a dlouhodobé péče.

Právě sociální služby a dlouhodobá péče byly často celosvětově zmiňovány ve spojitosti s dopady pandemie covidu-19. Představují opravdu veliký problém?

Existuje již několik analýz a studií týkajících se dopadů pandemie na sociální sektor a na seniory. A je jedno, o jakou jde zemi a na kterém je kontinentu, závěry se vzácně shodují. Sektor dlouhodobé péče se potýká s absencí zájmu politiků a vlád, jsou zde nedostatečné kapacity, většina zemí bojuje někdy až s kritickým nedostatkem zaměstnanců, nízkou atraktivitou sociálního sektoru apod. Jen v Evropě chybí v tuto chvíli 2 až 3 miliony zaměstnanců, zejména na pozici pečovatelek či zdravotních sester.

I z těchto důvodů jsem na úrovni světové společnosti Global Ageing Network inicioval vznik celosvětové výzvy vládám jednotlivých zemí, že je nutné reformovat systémy dlouhodobé péče, reflektovat nedávnou zkušenost z pandemie, zavést udržitelné systémy, včetně podpory neformálních pečujících tak, aby podpora a péče byly dostupné i za 10 či 20 let. Konečkonců připravovaná strategie Evropské komise k dlouhodobé péči nebo některé studie z Austrálie či USA nám ukazují, že tyto systémy je nutné urychleně reformovat a že nám nezbyvá mnoho času.

Kolik to všechno bude stát?

Existují prognózy OECD nebo EU ohledně zvyšování výdajů na dlouhodobou péči nebo obecně na zdravotní péči ve spojení se stárnutím. Tato oblast bude představovat 1,5 až 4 % HDP v jednotlivých zemích do roku 2050. To jsou však jen náklady spojené s dlouhodobou péčí. Stárnutí populace však souvisí také s vyššími výdaji na sociální zabezpečení, respektive důchody a také vyššími výdaji na zdravotní péči.

Budou služby dlouhodobé péče dostupné i za 10 či 20 let?

Z pohledu zaměstnanosti jde o nejrychleji rostoucí segment. Obecně v sektoru sociálních služeb pracuje na 11 milionů osob a představuje to více než 5 % všech pracujících v Evropě (z toho 6,5 milionu v oblasti dlouhodobé péče) a očekává se, že obecně ve zdravotnictví a sociálních službách je potenciál až 8 milionů dalších pracovních míst v příštích 10 letech. To akceleruje ten největší problém, který Evropa v tomto ohledu má – nedostatek pracovníků, nejen aktuálních, ale zejména budoucích.

A jak je na tom Česká republika?

Ne moc dobře, chybí kapacity řady sociálních služeb, hlavně terénních, respitních a pobytových pro osoby trpící demencí – a to jak v porovnání s Evropou či zeměmi OECD, ale i pohledem na reálnou poptávku po těchto službách. Potřebujeme také zvýšit počet zaměstnanců přímé péče a naší dlouhodobou „bolestí“ je integrace sociálních a zdravotních služeb. Náš systém je z pohle-



du financování neefektivní a neudržitelný a z pohledku klienta pak nepřívětivý, složitý a často nedostupný.

Inicioval jste v České republice vznik Aliance pro telemedicínu a digitalizaci zdravotnictví a sociálních služeb, kde jste předsedou správní rady. Je právě digitalizace odpovědí na všechny výzvy, které jste popsal?

Částečně ano, ale jsme stále na relativním začátku. Současné pojetí telemedicíny je zejména dálková komunikace lékař versus pacient. Je ale třeba to vnímat komplexněji, jde spíše o pojetí digitálního pacienta, sdílení dat (ale i jejich zpracování pro účely prevence). Digitalizace je ale také o robotizaci péče a využívání umělé inteligence. V případě dlouhodobé péče to může v příštích 5 až 10 letech vést k lepšímu monitorování seniorů doma, sdílení jejich dat, k lepší komunikaci s lékařem a ke zvýšení jejich bezpečnosti. Dále pak k používání robotů při fyzicky náročných aktivitách jako např. při polohování, hygieně apod. Přináší to ale celou řadu etických otázek, rizika úniku či zneužití dat, ale i možné nepřijetí robotů starší generací.